

HAYALDİ, GERÇEK OLDU... YILMAZ ERDOĞAN:

KIRMIZI HALI İÇİN 14 YIL BEKLEDİM

Nuri Bilge Ceylan'ın Cannes'dan ödülle dönen *Bir Zamanlar Anadolu'da* filminde oynayan Erdoğan: "Filmin senaryosunu okumadan rolü kabul ettim."

■ "1997'de turist olarak Cannes'a geldik. Arkadaşlar 'Festival Sarayı'nı gezelim mi?' dedi. Şu cevabı verdim: 'Ben oraya turist olarak girmem. Bir gün filmimle kırmızı halıdan yürür, öyle girerim.'"
■ "Yıllarca sanat filmleri şöyledir böyledir diye atıp tuttuk. Ama bu muhabbetler için içinde giremediğimiz için oluyordu." → 10-11

EDITOR YEŞİM KASAP

10

PAZAR SABAH
SÖYLEŞİ

29 MAYIS 2011

29 MAYIS 2011

PAZAR SABAH
SÖYLEŞİ

YILMAZ ERDOĞAN:

Cannes'da çok iyi oynadık ama ikinci olduk

GEÇEN yıl, Nuri Bilge Ceylan'ın Yılmaz Erdoğan ile *Bir Zamanlar Anadolu'da* filminde çalıştığımız öğrenince şaşırmadım desem yalan olur. İki ayrı dünyanın sinema insanları onlar. Ceylan, çektiği filmler Türkiye'de az izlense de, Edirne'nin ötesinde hayli heyecanlı karşılanan, Cannes gibi dünyanın en önemli festivalinde sıkça boy gösteren, dünya çapında bir sinemacı. Erdoğan ise yurtiçinde filmleri çok fazla izlenen, daha konvansiyonel sinema yapan bir yönetmen. Ayrıca Türkiye'deki sinema ikliminde "sanat filmi", "seyirci filmi" gibi yapay ayrımlarda da farklı kutuplara düşen iki sinemacı söz konusu.

Bir Zamanlar Anadolu'da bu iki sinemacıyı bir araya getirdi. Getirmekle de kalmadı, birlikte Cannes yolculuğuna çıkmalarına da vesile oldu. Ceylan, Cannes konusunda tereddüdü. Ama bu macerada Yılmaz Erdoğan ilk defa "resmen" Cannes'a katıldı ve kırmızı halıda yürüdü. Heyecanlıydı, ki bu çok normal. *Bir Zamanlar Anadolu'da*'yı ilk defa Cannes'da izledi. Ödül heyecanı yaşad.

Yakın zamanda Bahman Ghabadi'nin *Gergedan Mevsimi*'nde de oynayan Erdoğan, bu aralar oyunculuğuyla gündemde. Ama aslında bu olanlar, onun sinema macerasında önemli değişimlerin sinyalleri. O, artık kendim yazmam, kendim çekerim ve yönetirim iddiasında değil. Kah oyuncu olarak bir filme dahil olabiliyor, kah yazdığı senaryoyu bir başkasının çekmesine izin veriyor. Yani yeteneklerini paylaşabiliyor. Erdoğan'ın anlatışına göre, yönettiği *Organize İşler* den sonra başlamış değişim. Tabii sinemaya bakışı da değişmiş. Nuri Bilge Ceylan'la çalışmasının da etkileri var üzerinde. Erdoğan, Cannes deneyimini, Nuri Bilge Ceylan ile olan serüvenini, sinema macerasındaki değişimi anlattı.

Nuri Bilge Ceylan ile ne zaman tanıştınız?
- İlginç bir şey söyleyeceğim, biz Nuri Bilge ile yıllar evvel Cannes'da tanıştık. Birbirimizi biliyorduk. Ben *Vizontele*'nin bir gösterimi için Cannes'a gelmişim. Bilge de Cannes'daydı. Tanıştık, şimdi onun çektiği bir filmle yine Cannes'dayız. Kim derdi ki, Cannes'a birlikte geleceğiz!

Gerçekten de öyle... Çünkü siz iki ayrı sinemanın insanlarısınız.

-Bence aslında zannedildiği kadar farkı değil. Öyle algılanıyor ama işin gerçeği öyle değil. İkimize de anlatıcılık. Anlatıcının en temel noktası gerçekçilik. İkimize de çok gerçekçi anlatıcılar. Sinemaya temel yaklaşımımız aynı. Sadece anlatış biçimimiz farklı. Aynı şeyi farklı ritimde, duygu ölçüünde anlatıyoruz.

Nuri Bilge Ceylan'dan teklif geldiğinde şaşırmadınız mı?

-Yok. Beni aradı, bir şey konuşacağımı söyledi. Buluştuk. Filmi anlattı 'Bir komiser rolü var,

Nuri Bilge Ceylan'ın *Bir Zamanlar Anadolu'da* filminde rol alan Yılmaz Erdoğan'ın sinema macerası büyük bir değişim gösteriyor. Cannes'da görüştüğümüz Erdoğan, *Organize İşler*'den sonra sinema hakkındaki görüşlerinin değiştiğini söylüyor. O, artık kendim yazmam, çekerim ve yönetirim iddiasında değil

yazarken hep sen canlandırmıştım, bir oku senaryoyu istersen," dedi. Ben "Tamam, okumaya gerek yok," dedim. Kabul ettim.

Altın Palmiye aday bir filmin oyuncusu olarak Cannes'da bulunmak nasıl bir duydu?

- Sinema bir spor olsaydı burası olimpiyat olurdu. Bu meslekte gelinebilecek en uç nokta burası. Tabii bir yarışma heyecanı yaşıyorsun, diğer filmleri izliyorsun. O filmleri yapan sinemacılarla tanışıyorsun. Herkesin gala heyecanı yaşadığını ve kırmızı halıda yürürken içinin titrediğini görüyorsun. Kimse 'Benim iki Oscar'ım var artık heyecanlanmıyorum,' demiyor.

Cannes nasıl bir tortu bıraktı sizde?

- Bir Tweet attım: 'Dünya zahiristansa Cannes onun başkentidir,' diye. Çünkü dış görünüşü net bir şekilde garantiye almışlar. Hiçbir kabadayı 'Ben gelirim, smokin giymem,' diyeniyor. Festivalde alakalı bir parti dünyası var. Sinemanın yarattığı enerjiden beslenen bir turizm var. Bir de gördüğüm kadaryla ne kadar çok paran varsa o oranda değişen bir Cannes yaşıyorsun.

Erdoğan: "Altın Palmiye almış gibi ilgi gördük. Hani biz şahane futbol oynayıp Dünya Kupası'nda üçüncü olmuştuk ya, Cannes'da da çok iyi oynadık birinciliği hak ettik ama ikinci olduk."

SETTE TATİLDE GİBYİDİM

"Yönetmenlik çok yorucu bir şey. Herkesin işi biter, senin işin bitmez. Bu durumun olmadığı bir yerde açıkçası ben tatilde gibiydim. Hayatta en sevdiğim yer film seti. Sette de yük benim omuzlarımda değil. Daha ne isteyeyim."

HİÇBİR KABADAYI
'BEN GELİRİM, SMOKİN
GİYMEM,' DİYEMİYOR

Bir Zamanlar Anadolu'da'yı nasıl buldunuz?

- Çok beğendim. Tabii duygularım 'çok beğendim'in ötesinde. Bence Türk sineması için bir dönüm noktası. Hani ben ekipten biri olduğum için bir şey söyleyemiyordum ama *Le Monde*'ya da *The Guardian*'da yazı yazan arkadaşlara canı yürekten katılıyorum. Bu topraklar var olduğu sürece Nuri Bilge Ceylan ile ne kadar gurur duyacak azdır.

Kırmızı halıda sizi heyecanlı gördük, nasıl bir his?

- Kırmızı halıda heyecanlanmamak mümkün mü! Zaten ilk etapta alacağınız ödül, kırmızı halıya çıkmak.
- Siz 'Buraya kadar gelmişken ödül alıp da gidelim,' diye espi yapıyordunuz. Bir ödül beklentiniz var mıydı?
- Altın Palmiye için 20 film yarışıyor. Bu 20 filmde 1700 film arasından seçilmiş. Dolayısıyla burada yarışmak bile başlı başına bir olay. Ama biz bir ödül beklentisine girmedik. Nuri Bilge Ceylan bu konuda hepimizden tecrübeli. O çok sakindi. Galiba onun sakiniği hepimize sirayet etti. Ama ben filmi izleyince kendi adıma Altın Palmiye'yi beklemeye başladım. Olağanüstü bir film vardı karşında.

Tören sonrası hava nasıldı?

- Ödül alanların katıldığı bir yemeğe gittik. Altın Palmiye almış gibi ilgi gördük. Hani biz şahane futbol oynayıp Dünya Kupası'nda üçüncü olmuştuk ya, Cannes'da da çok iyi oynadık birinciliği hak ettik ama ikinci olduk. Zaten dünya basını da bu yönde yorumlar yaptı.

O yemekte jüri için malumatlar geldi mi kulağınızda?

- *Bir Zamanlar Anadolu'da* çok beğenilmiş. Altın Palmiye konusunda ısrar eden jüri üyeleri olmuş. Jude Law mesela. Nuri Bilge Ceylan'ın hayranıyım, bütün filmlerini izlemişim. Sonuç olarak bizim film, Terrence Malick'in *The Tree of Life* / *Hayat Ağacı* ve Dardenne Kardeşler'in *Le gamin au vélo* / *Bisikletli Çocuk* filmi öne çıkmış. Jüri de bir denge kurarak ödülleri dağıttı.

MONICA BELLUCCI ÇOK PROFESYONEL

- *Bir Zamanlar Anadolu'da* filminden sonra yine uluslararası alanda başarılı Bahman Ghabadi'nin *Gergedan Mevsimi* filminde oynadınız.

- Benim için aslında *Bir Zamanlar Anadolu'da* filminden farklı bir şey olmadı. Yine yönetmen olmadığım için omuzlarımda yük yoktu. Farklı olan sadece *Gergedan Mevsimi* filminde Faruca oynamamdı.

Ghabadi ile arkadaş olduğunuzu biliyorum. Bu arkadaşlık mı *Gergedan Mevsimi*'nin kapılarını araladı?

- Evet arkadaşız. Bahman'ın *Sarhoş Atlar Zamanı* filminden beri tanıyorum ve hayranıyım. Şunu inanıyorum. Oyuncu seçiminin kadersele bir matematiği var. Filmede oynamamı istediği zaman, 'Bosver, iş güc' var,' dedim. Sonra ikna etti beni. Misafir oyuncu olarak işe başladım ama rol büyüdü, çekimler iki buçuk ay sürdü.

Dünya güzüyle Monica Bellucci'yle oynadınız! Nasıl bir deneyimdi?

- İlginç bir deneyimdi. Monica Bellucci çok profesyonel bir oyuncu. Bizim oyuncu olarak sezgilerimize bulduğumuz şeyler, onlarda kurumsallaşmış. Bellucci oyuncu alışverişini konusunda iyi bir pinponcu.

Yılmaz Erdoğan "Bu topraklar var olduğu sürece, Nuri Bilge Ceylan (sağda) ile ne kadar gurur duyacak azdır," diyor.

Sinemayı el yordamıyla öğrendim

Yılmaz Erdoğan kendi yazar, yönetir ve oynadı. Ama bu durum değişti galiba?

- Bunları bir kararla yapmış değilim.

Yönettim, oynadığım ve yazdığım dört filmim var. Bu dört filmde de altyapısını kurmaya çalıştığım şey buydu. Şimdi *Bağbozumu* diye bir senaryom var, onu başka bir yönetmen çekecek.

Organize İşler filminden sonra konuştuğunuz zaman 'Olgunluk dönemimi yaşıyorum,' diyardınız. Bu yeni sürecinizi nasıl tanımlıyorsunuz?

- Ben tiyatrodan geliyorum. Sinemanın içine doğmadım. Asistanlık yapmadan yönetmenlik yaptım. Doğal olarak sinemayı da el yordamıyla öğrendim. *Organize İşler*'le bir dönem kapattım.

Organize İşler ile *Neşeli Hayat* arasında dört yıllık bir ara var. Bu süreçte senaryo yazımı üzerine eğitime ağırlık verdim. Bu sürecin ilk denemesi de aslında *Neşeli Hayat* tur.

Sinemaya başlayalı 11 yıl oldu. Dönüp baktığınızda neler görüyorsunuz?

- 1997'de turist olarak Cannes'a geldik arkadaşlarla. Festival zamanı değil. Arkadaşlar 'Festival Sarayı'nı, gezelim mi?' dedi. Ben de 'Yaniş anlamayın ama benim mesleğim bu. Ben oraya turist olarak giremem. Bir gün Allah nasip ederse filmimle kırmızı halıdan yürürüm.'

Festival Sarayı'na gireriz,' dedim.

Şimdi kırmızı halıdan yürüyerek o saraya girdik.

Sanat filmleri şöyledir böyledir diye atıp tutardık

- Türkiye'de 'sanat filmleri', 'seyirci filmleri' gibi ayrımlar yapıyor. Sizin Ceylan'la yaptığınız işbirliği sayesinde algılarda değişiklik olur mu?

- Ben adama bakıyorum, filmi kendisi gibi mi. Kendisi gibi film yapmayan adamın filmine ticari derim. Başkasının hoşuna gider kaygısıyla bir filmi oluşturuyorsa orada samimiyetsizlik vardır.

Peki *Bir Zamanlar Anadolu'da* filmi, yönetmenlik bakımınız zenginleştirdi mi?

- Ben filmimde karakterleri çok konuşturuyorum. Ama şunu gördüm, beyazperdedeki sessizliğin de bir gücü var. Bunu öğrendim diyebilirim. Bu sessizliğin gücünü filmlerime koymaya çalışıyorum.

Ceylan seti okul gibi derler...

- Benim için de çok öğretici bir süreç oldu. Biz, yıllardır 'sanat filmleriyle' ilgili olarak dışarıdan, şöyledir böyledir diye atıp tuttuk. Ama bu muhabbetler, işin içine tam olarak girmedik için oluyordu. Bir kere Nuri Bilge Ceylan'ın aradığını buluncaya kadar olan ısrarın, kuymucu titizliğiyle çalışması çok öğreticiydi.

Erdoğan, *Gergedan Mevsimi* filminde Monica Bellucci ile birlikte rol aldı.